

JE VOJENSKÁ MYSL OPRAVDU TRIBUNOU TEORETICKÉHO VŘENÍ?

S velkým zájmem jsem si přečetl článek plukovníka gšt., prom. právníka, Ing. J. Průši, CSc., který byl uveřejněn ve Vojenské mysli č. 2/1968.

Autor se v tomto článku zabývá velmi vážnou problematikou, která nesouvisí jen s obsahem a zaměřením tohoto vojensko-odborného teoretického časopisu, ale má i širší návaznost na otázky, týkající se činnosti našeho vojenského odborného tisku vůbec.

Problematickou obsahového zaměření Vojenské mysli se zabývá i úvodní článek generálporučíka Ing. V. Vítanovského „Do nového roku 1968“ v 1. čísle a rozhovor redakce Vojenské mysli s generálmajorem Čepickým.

Společným jmenovatelem všech těchto příspěvků je základní myšlenka, že Vojenská mysl má být teoretickým časopisem, který má uveřejňovat osobní názory autorů bez ohledu na oficiální stanoviska, platná v naší armádě. Koneckonců toto stanovisko uvádí od určité doby i redakce na titulním listě každého čísla.

Svým příspěvkem chci proto poněkud vyprovokovat diskusi k obsahu, poslání a celkovému zaměření tohoto našeho časopisu.

Má-li být tato zásada skutečně reálná, pak je nutné podle mého názoru zásadně odmítnout dosud platné, i když velmi zastaralé požadavky na některých pracovištích, např. aby nadřízený velitel předběžně schvaloval každý příspěvek před odevzdáním redakci Vojenské mysli.

V úvodním článku „Do nového roku 1968“ ve Vojenské mysli 1/1968 autor na str. 4 mimo jiné požaduje, že Vojenská mysl, jako náš teoretický časopis „by se měl zabývat teoretickými otázkami vojenské doktríny, strategie, operačního umění

i taktiky. Jde ovšem o to, aby se stala časopisem skutečně teoretickým“. Dále autor uvádí, že to znamená „nedávat tolik místa v časopise článkům, které přinášejí zkušenosti ze cvičení a praxe, protože takové články podle dosavadních zkušeností jsou velmi popisné a nepředstavují žádnou teoretickou cenu“. Tolik autor a s jeho názorem si dovoluji poněkud diskutovat.

Nechci zdůrazňovat potřebu praxe (ale spoň ze cvičení, která mohou dílčím způsobem prověřovat a ověřovat operační a taktické teoretické názory), bez níž se zejména ve vojenství nemůže žádná teorie obejít. Chci však podtrhnout i tu skutečnost, že prvním krokem každého začínajícího autora od vojsk, který chce zpracovat příspěvek do Vojenské mysli (a to zcela zákonitě) bude zpravidla vyhodnocení praktických, zpravidla osobních poznatků ze cvičení.

Jedině touto cestou může redakce tohoto časopisu získat široký okruh spolupracovníků a jediné tak si může udržet i zájem širokého okruhu čtenářů. Vždyť zaměřili-li se Vojenská mysl úzce pouze na teorii, pak ji budou studovat v omezeném počtu jen zájemci na akademických, vědeckých pracovištích a zčásti na MNO a na vyšších stábech. Podle mého názoru nelze zazlívát našim důstojníkům, že se snaží využít Vojenskou mysl „ve své činnosti“, jak to uvádí autor na str. 4. Vojska jí využívají především v oblasti praktických poznatků i teoretických zásad, nutných ke školení a zvyšování znalostí operačních i taktických (především při přípravě různých přednášek, školení, shromáždění ap.).

Domnívám se, že by proto ve Vojenské mysli mělo být v patřičné pronocionalitě necháno i nadále místo pro poznatky

z praxe a ze cvičení, což může podstatně přispět ke zevšeobecnování dobrých nebo i špatných zkušeností. Takto tento časopis skutečně pomůže našim štábům a vojskům a myslím, že o to by především mělo jít. V žádném případě nemám na mysli pod těmito zkušenostmi popisovat průběh cvičení, nýbrž uvést a rozebrat konkrétní poznatky a závěry, které bude vhodné zevšeobecnit nebo dále teoreticky rozpracovat. Především by mělo být publikováno i více poznatků ze cvičení spřátelených armád, kterých se zúčastňují téměř vždy určité delegace naší armády, složené ze zástupců různých štábů. Poznatky ze spojeneckých cvičení doposud málo pronikají (pokud vůbec pronikají) mezi širší okruh našich velitelů a pracovníků štábů. Obdobně bychom měli více uveřejňovat i konkrétní poznatky z průběhu některých cvičení armád NATO, jelikož znalost těchto faktů je nezbytná při studiu operačního umění a taktiky a při rozvíjení vojensko-teoretického myšlení našeho velitelského sboru.

V každém čísle Vojenské mysl je na titulním listě uváděno: „Vojenská mysl je teoretický časopis diskusní povahy. Uvádí osobní názory autorů, které nelze považovat za oficiální názory MNO“.

Podtrhuji výraz „diskusní“. Má-li uveřejňovat Vojenská mysl i diskusní názory, pak by bylo jistě dobré zůstat u praxe, uplatňované vloni, kdy jednu část článků každého čísla Vojenské mysl tvořila rubrika DISKUSE.

Nyní k další citované zásadě, týkající se osobních názorů, které „nelze považovat za oficiální názory MNO“. Každoročně jsou totiž zpravidla v prvním čísle Vojenské mysl uveřejňovány články, týkající se přípravy velitelů a štábů v nastávajícím roce i v průběhu roku jsou někdy uveřejňovány články, které vysvětlují nové směrnice nebo rozkazy, oficiálně vydávané MNO. V těchto článcích jsou zásady objasněny a rozváděny (např. problematika uvádění ČSLA do bojové pohotovosti ap.). V těchto případech, kdy se autoři opírají o oficiální dokumenty, nejde v jejich člán-

cích o žádné „osobní“ názory a tyto články by mohly mít podle mého názoru i oficiální charakter. Je nutné, budou-li uveřejňovány, označovat jejich „oficiální“ charakter.

Vzhledem k tomu, že Vojenská mysl je jediným vojenskoodborným teoretickým časopisem, měla by současně přinášet i více informací o názorech jak v armádách NATO, tak i spojeneckých armádách, třeba jen ve formě krátkých informací, recenzí apod. Jsem si vědom toho, že je to do určité míry nahrazování centrálního vojenskoodborného informačního orgánu, avšak přesto by měla Vojenská mysl částečně přispět ke zlepšení současné situace.

Kdo sleduje řadu let tento časopis, jistě ví, že zde byla uveřejněna řada velmi hodnotných a podnětných myšlenek a návrhů, které v průběhu let vesměs zapadly a nebyly realizovány příslušnými funkčními orgány naší armády. Domnívám se, že by bylo vhodné, kdyby k zásadním a zvláště hodnotným návrhům zaujala své stanovisko v redakčním článku i redakční rada, která by měla případně i upozornit příslušné služební orgány na některé návrhy s požadavkem o zaujetí jejich stanoviska. Zatím můžeme číst řadu velmi dobrých názorů, které se i po určité době znovu objevují, ale nejsou vůbec realizovány. Podle mého názoru by bylo vhodné, aby redakční rada nebo příslušné orgány, především vojenskovědecká pracoviště, zpracovaly i závěry diskusí k některým vážným problémům, obdobně jak je tomu v sovětské Vojenské mysl.

Např. článek ve Vojenské mysl č. 1/1968 „K počátečnímu období války“ — upraveno ze sovětského tisku — přinesl řadu názorů, zcela odlišných od dosud platných. Bylo by vhodné, aby je vysvětlila příslušná místa naší armády.

Tímto stručným příspěvkem jsem chtěl poněkud rozvířít problematiku obsahu a zaměření vojenského odborného tisku a jestliže se to alespoň trochu podaří, nebyl můj článek zcela zbytečný.